

נאמר של נייר

משבירו רענן בתיאטרון * מוזיאון לאומי מקוביות

„לגו” * עתיד לסרט הישראלי * סיפרות עיברית פלסטינית *

„פרסי ברנר” טוטו 77 * מילון עולמי לעיברית מדוברת 2

תיאטרון

רעננות

באווירה הקודרת והמדכאת של התיאטרון הישראלי, עוד יש שחקנים צעירים המנסים מדי פעם להביא משבירו תיאטרון רענן לקרשיהבמה, ולהעלות במתכונת בימתית רסיסי חיים נטולי יומרות ובעלי אמינות רבה. כאלה הם שחקני תיאטרון הכיס, ורונגי

טיבריו גוטיב
בימוי חסכוני

קה גוטיב וישראל טריסטמן, בוגרי התיאטרון הישראלי של סטודיו ניסן נתיב והתיאטרון בארבעה מערכונים: דברי אלי כמו הגשם ותני לי להקשיב מאת טנסי ויליאמס, הראיון של טיבריו גוטיב, דר' שיח באופן חוסרי לפייר דיק ורחוב הפר' פרום של טבייה.

ארבעת המערכונים מועלים בקפידה וביציבות רב, תוך ביצוע נקי של הטכסטים והצגת יכולת נאה של שני שחקנים צעירים. שכבר מצאו את מקומם על במת התיאטרון אך אינם מסתפקים בכך. מערכונו של טיבריו גוטיב, הראיון, העוסק בדילמה מוסרית של עיתונאי וביטבעות השלשון העוטפות אותה, מעיד על העתיד שממתין לו בתיאטרון הישראלי. הבימוי החסכוני שלו מעיד גם על מעורבות תיאטרונאית.

רעננות המערכונים מפגינים רעננות תיאטרונאית.

אמנות

גאון במוזיאון

רוחריפאים מהלכת על-פני אולמות ו-מרתפי מוזיאון-ישראל, שנועד לשמש כ-מכשיר אמנותי ערכי והפך במה המציגה, מפארת ומרוממת את הבינוניות והמוגב'לות של עובדיה המנצלים את יכולת התיצוגה של המוזיאון בכמה לעקרונות. אחד מעובדי המוזיאון, איזי (יצחק) גאון, החליט למצוא דרך שבעורחה ניתן להמיחיש בין כותלי המוזיאון את הגניס'תיהודי. מאחר שקרא בפיוודיקה אמנותית מיקצועית, המתפרסמת בלועזית, על אמי

נאות של דן וולמן ותפיק סרטים בדומה לסיפור של באשה.

העברת המשאבים הכספיים המוצאים כי יום לריק מתעשית הקולנוע לייצור סרטי טלוויזיה איכותיים שכלאה, בכוחם ליצור

דן וולמן
מקום ראוי בתרבות

סיכוי גדול שיוכל להפיח חיים של ממש במדינה זו של התרבות, שטרם מוצה כי ארץ — מדינה שביכולתו לתפוס את מקום הראוי לו בתרבות הישראלית.

ספרים

אבו-ליש *

סיפור נמדדת בתשתית התרבותית של לה, בשורשים שבעורחה היא יונקת את חיותה מתוך תרבותו הטיבעית של העם, אחת ממגורעותיה של הסיפורת-העברית במהלך 40 השנים האחרונות היא צירוף המילים הכוזבות והנפשות הפועלות, המכי סים על אותה תרבות טיבעית של ארץ-ישראל.

ניסיון ההשתלה הסיפורית של האפיקה האהרנבורגית ** על אודות שדות-הקרב של תש"ח, ביד דור סופרי הפלמ"ח, נשחק ונמוג בזמן שחלף מאז, וכן גם הרריי הסיפורת של אפיגוני דור זה, שאימצו ל עצמם את הכותרת „דורהמדינה” והתי מסרו בכתבתם ללולינות תאורית, שהמי שיכה את תהליך ניתוק הסיפורת מהתש-תית התרבותית והקטינו את פרופיל הא-מינות שלה.

בעוד שדמויות פולקלורית הפכו בתרי בוית אחרות לאבני-יסוד של הסיפורת, כמו זו של הגראף בובי בקיסרות האוס'טרו-הונגריית, הקולנוע בלימפ הבריטי, האג'י-באבא ונאסר אדין, חושם והרשלה מאוסטרופולי בתרבות הגטו היהודי, המי אפיון את הסיפורת העיברית התיקנית הוא היעדרן של דמויות מעין אלה. הנפשה-הפועלת הטיפוסית ביצירות דור סופרי הפלמ"ח, עם כרבות-השיער בצבע הדגן, החיספוס המלאכותי והריקנות הצור עקת — יצרו דמות חלולה של קוואק

ועלילות אבו-ליש — את, יא-לילו יא-לי! מאת שאול ביבר, משרד-הביט'חון — ההוצאה-לאור. ** מרבית יצירות דור סופרי הפלמ"ח נראות כניסוח עבריות של יצירות איליה אהרנבורג, שנכתבו במהלך מלחמת-ה'ת' עולס.

נאות במצב של התהוות, הוא יצר קשר עם חברת לגו השוודית, המייצרת קוביות מישחק לילדים, בתקווה שבעורחה „קוביות הלגו יגלו את הגניוס הירושלמי, ואת הגניוס היהודי” כדבריו.

החברה השוודית, שראתה בהצעה אמי צעיפירסומת חסרת-קדים הינם אין כסף, הטיסה ארצה מאות אלפי קוביות לגו ואיפשרה את קיומה של תערוכה, בה מר' כיבים המבקרים במוזיאון „אמנות” מקר ביות אלה. צייר ישראלי נודע שהודמן למוזיאון וחזה בדבר, העיר: „ממון רב היה נחסך, אילו הקימו את מוזיאון ישראל כולו מקוביות לגו.”

בדומה לתערוכות אחרות שנערכו במר יזאון ישראל במהלך השנה האחרונה, מעי'דה גם תערוכה זו על הריקנות, השיממון, וחוסר-הדימיון שבהם לקו מנהליו ואר צריו.

זכות התצוגה

רעיון מקורי הגה הצייר רפי לביא, כאשר שיכנע את הנהלת ביתן האמנים ברחוב אלחריזי, לפתוח את שעריו בפני ציירים, שמרביתם חובבים ואינם מורגלים בתליית עבודותיהם על כותל-המירוח של האמנות. עשרות ציירים שהגיעו בשבוע שעבר למקום עם עבודותיהם, ותלו אותן במהלך הערב, המחישו כי לא קיים פער ממשי בין האמנים החובבים לבין האמנים המקצועיים בארץ, ושיש טעם רב בהקטנת פרופיל ההפרזה שקיים בהערכתה של ה-אמנות הישראלית.

פתחת זכות התצוגה על כותלי ביתן האמנים ראוייה להפוך מוסד של קבע, שלמרות העממות הרבה שבו יהיה בכוחה להמחיש צדדים רבים בעשייה האמנותית של הציירים-החובבים, החסרים מקום לה-ציג את עבודותיהם.

החוייה הישראלית

הסיכוי הגדול

במאיהקולנוע דן וולמן עשה זאת. הוא הוכיח שניתן ליצור בארץ סרט של איכות, בעיבודו הטלוויזיוני לסיפורו של יצחק באשוויסינגר סיפורה של באשה, הוא הצליח לתאר באיכות רבה את הגולה היהודית במיורת-הארופה בראשית המאה, ללא כחל ושרק, כחברה של מעמד גבוה ונחלת, רועי-זונגות ואצולה, החיים את מח החיים ולא את מליצותיהם.

בליהוק המשתתפים בסיפורה של באשה (גילה אלמגור, ארנן צפירי ואשר צרפתי) הוכיח וולמן שניתן להביא למסך שחקנים דוברי עיברית, שהלשון השגורה על לשונם לא תהיה עילגת ומלאכותית — אלא אמינה.

התיפאורה המעולה, הצילום, העריכה והקלטות הקול מעידים שיש היום בכוחה של הטלוויזיה הישראלית ליצור סרטים שלא יפלו באיכותם מסדרות אמנותיות הקנויות מתהנות-טלוויזיה בריטיות, וה-ממחיות את סיפורי תומס הארדי, ג'וזף גאלסוורתי, גראהם גריין ואחרים. מאחר שזה יותר מעשרים שנה מירקע משרד-התעשייה-היהודי-מסחר מיליוני לירות ישראליות מדי שנה, בעידוד ובסביבסוד תעשיית הקולנוע הישראלית, ללא כל תר צאות המצדיקות השקעה זו, מוטב היה אילו כל אותם הסכומים היו מושקעים בטלוויזיה הישראלית, שתנצל במאיש מאי-

שאול ביבר
סופר אמין

תיכונני ולא גלותי, שהיה שאוב במרביות מתוך ההווי הערבי. אליליהם היו דמויות כיוסף ליטנטיק שאימץ באורחותיו רבים ממנהגי בני-הארץ, ואישים כפסח ברי-אדון, שחי שנים בין אוהלי-קיידר ופירסם ספרי-זיכרונות עליהם. דימיננס של המסטרעצים היה משוחרר ממערכת המוסכמות התרבותיות, ילדות הגטו המיורת-הארופי ומרחבי המיורת-התי-כון והדימיון המיורחי קסמו להם, „זה לא אריה שאנן — זה חתול ישי” דמותו הפולקלורית של אבו-ליש החלה גירקמת סביב מדורות שנות ה-40, ובסוף שנות ה-50' ראו אור כמה מהרפת'קותיו מעל דפי במחנה נח"ל, ובמחצית שנות ה-70' כינס אותן שאול ביבר בספר עלילות אבו-ליש שהוא נכס צאן ברזל ואבני-יסוד בתרבות הישראלית. יעקב שמש הוא שם-הילדה של אותה דמות שקארסקית, המכונה אבו-ליש, הוא נולד בכפר השילוח (סלמאן), פבר ערבי